

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Popis voličov.

Známo je čitateľom našim, že behom tohoto mesiaca popisujú voličov po celej krajine. Tento menoslov platnosť bude mať na rok 1902. Ponevác my veľkú váhu kladieme na to, aby z našich priateľov ani jeden bez zákonytej príčiny vnechaný nebol, preto za dobré sme uznaly poučiť ich, ako sa majú pri popise držať, a ako majú právo svoje, na ktoré liberálni vci tak bezočivo číhajú, brániť a vyhľadávať. (Vidz 15. č. Kresťana.)

Popis vymenované na to výbory konajú.

Z koho pozostáva takýto výbor?

Zo samých zafatých a oproti nám nepriateľského citu liberálov, ktorých slúžnovci ališpánom odporúčajú. Aj k tomu vyberaných ľudí potrebujú, lebo hoc kto nie je na to súci.

Každý výborník prisahu skladá, že popis prisne, dľa zákona, a nie dľa svojej vôle konať bude. Pravda prisaha táto liberálna je. Nie pred Bohom v kostole ju skladajú, ale pred slúžnym, a jaký slúžny taká prisaha. A tak popis dľa nariadenia slúžneho sa prevádza. Že akým spôsobom, o tom svedčia ponosy, ktoré zo všech strán

Mladost v mladej prírode.

krajiny čuf. Najmä ľudové okresy sú vydané darebákovi, ktorí koho chcú, toho vynechajú, a to bez zákonnej príčiny. Zákon zrejmo hovorí, ktorý remeselník, alebo roľník je voličom, len že ľudia, ktorí dľa nariadenia liberálnej vrchnosti popis konajú, zákon vysmejú, a do kúta šmária. Im veľmi záleží na tom, aby ľudákov čím menej bolo. Preto je zapotreby, aby každý priateľ náš veľmi bedlil o to, či ho o právo neorabovali, alebo či takých naničhodníkov bezprávne nevzali do menoslovu, na ktorých liberáli istotne rátať môžu, že alebo za pálenie, alebo za peniaze zakúpil sa dajú. Bez pláce nikto nechce byť liberálom.

Toto sa volá u nás rovnoprávnosťou. A s rozličnými figlami a zbojstvom prevedeným popisom sohnaná liberálna väčšina volá sa mienkou a vôľou národa. Falošnosti hlásať a statočný ľud mámiť, to u nás nič neobvyčajného.

Falošný je nie jeden menoslov voličov. Ba celý volebný zákon nespravodlivý je. Roku 1848. vypovedal zákon rovnoprávnosť t. j. že roľník, remeselník, pán, slovom každý občan, ktorý farchy krajinské znáša, volebné právo má. To je celkom v poriadku. Len že liberálna vláda panovanie nad národom a svoju moc s tým si poistila na večné veky, že zákon roku 1874. zmenila a len jednotlivým dala vôťum. Ukrutná nespravodlivosť! Veď chudoba, ktorá mnoho rázy kúštik chleba odtrhne od úst, len aby rozličné porcie, ktoré s roka na rok na všeliaký spôsob rastú, zaplatiť mohla, tak rečeno žiadneho práva nemá. Zákon síce hovorí, že občania také a také práva požívajú, len že zkusenosť je svedkom, že to či od notára, či od slúžneho, či od volebného prázesa a kto vie od akého síflikára závisí, či občan môže právo svoje požívať a či nie. Kto môže povedať, že tí, ktorí do menoslovu vzatí sú, bezpečne oddajú vôťum na toho, ku komu dôveru majú? Z ľudákov ani jeden!

Žida, alebo úradníka nevynechajú, lebo títo vláde sú zaviazaní. Bez týchto žif nemôžu. Úradníci bez rozdielu, hoc sú len pisári, požívajú volebné právo. Títo žiadne príražky neplatia, žiadne obecné, alebo stoličné poriadky nerobia, ba aj porcií len ten najmenší procent platia, a vzdor tomu, vôťum majú. — Toto je nespravodlivosť, ktorá tak veľmi kričí, a proti ktorej postaví sa musíme. Nech je rovnoprávnosť, žiadajme čím hlasnejšie. Keď nás liberálna vláda zdierať vie,

nech nám aj práva dá! V druhých štátoch jednoduchí robotníci žiadajú, ba aj požívajú volebné právo, len my máme čušať a nespravodlivosť trpeť? Však pospolitý ľud vydržiava zväčša vojsko, úradníkov, penzionátnych föišpánov, ministrov a sto a sto povalačov. Veď chudobného človeka chatrná daň väčšou farchou je preňho, ako pre boháča tisíce. No a čo má zato? Zhola nič!

Síce často počuf, že štát pomáha chudobe. Horký-že pomáha! Za darmo nič nedá. Veď keď aj dá niečo, to naše vrecko trpí.

Táto nespravodlivosť nemôže dlhšie trvať!

Ľudová strana za cieľ vyvolila, že bojovať bude za rozšírenie volebného práva, aby každý občan, ktorý porcie platí, vôťum mal. Pravda, že v tejto vážnej záležitosti strana naša sama stojí; ale však sme my tu. Predsa je nás hodný počet. Keď sa za vec zaujmeme, hlas náš aj na tom najvyššom mieste počuf budú, tak, že vláda poddať sa musí. Ona doteraz ani počuf nechce o rozšírení volebného práva. Nie div! Veď keby sa volebné právo tak rozšírilo, ako to ľudová strana mieni, tak by bolo po liberalizme. V tom okamihu mu odzvonila, lebo keby len o jeden milión pribudlo voličov, týchto vláda nie vstave zakúpí.

Tí zväčša s nami by držali, liberálnym panákom nič by nezbývalo, ako so zarmúteným srdcom opustiť mastné hrnce, a v úkrytoch rozmýšľať nad bývalou panštinou.

Vidíte teda krajanovia, jak vážna je vec táto, preto nebudte oproti nej lahostajnými. Nedajte sa práva pozbaviť. Vyhľadávajte ho, a poučte aj iných, ako majú v ohľade tomto zakročif. Nezameškajte žiadať rozšírenie volebného práva, a budte s nami, keď zaň na vládu dobíjaf budeme.

Budúcnosť naša a víťazstvo kresťanstva od tohoto závisí.

Ondrej Hladký.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ferdinand Horánszky †.

Pred niekoľko len týždňami vymenovaný minister obchodu: Ferdinand Horánszky 19-ho t. m. večer zomrel.

Neočakávaný tento pád úprimným žiaľom dojal všetkých vlastencov, bez rozdielu jejich politického smýšľania.

I my, v politike protivníci jeho, úprimne žialime nad ním, akožto nad mužom nie lstivým, nie násilným, nie hladajúcim nečestným spôsobom svojho zisku. Nebohý Horánszky, ač bol liberálneho vždy smýšľania, bol muž v počinaniach svojich statočný a v svedomitej práci príkladne usilovný. Statočnosť jeho bola práve príčinou toho, že s liberálmi stál za dlhé roky v protive, zakaiaľ nepodarilo sa mu zruťiť tyranského Bánffyho. Nieraz mohol už byť ministrom, keby bol chcel stať do služby starých násilníckych liberálov, no on radšej bojoval pri skromnosti svojej vytrvale, a jako chudobný bol začiatkom svojich politických bojov, tak podobne aj zomrel v chudobe. — Táto okolnosť sama už hlasite svedčí o jeho poctivom smýšľaní.

Životopis zosnulého ministra obchodu v krátkosti podávame v nasledovnom:

Ferdinand Horánszky narodil sa v Jágrí 15. januára r. 1838. zo starozemanskej, z Liptova pochádzajúcej rodiny. Školy spolu s filozofickými vedami odbavil vo svojom rodisku a právo poslúchal v Budapešti. Po skončení práva vstúpil na sudcovskú dráhu a r. 1861., keď kráľ. tabuľa znovu bola ústavne sriadená, vymenovaný bol k tabuli za osnovníka. V tom roku zaopatril si advokátsky diplom, na čo ho mesto Szolnok zvolilo za právneho radcu k tamjšej sedrii, toho postavenia sa ale zriekol, keď nastalo provisorium. Potom začal účinkovať ako samostatný advokát a za zásluby, ktoré si nadobudnúť pri napomáhaní mesta a výchovy ľudu zvolený bol za zástupcu na prvý katolícky autonómny kongress a roku 1872. za krajinského vyslanca. Od r. 1881. do 1892. zastupoval na sneme okres ostrihomský. Roku 1892. a od tých čias dvakrát zvolený bol za vyslanca v Sepši. Zpočiatku patrili ku strane Deákovej potom ale spolu s grófom Albertom Apponyim, terajším predsedom snemu a viacerými vystúpil zo strany a tým bola utvorená strana miernej opposície, pozdejšie národná strana, ktorej stal sa predsedom. Jako vodca opposície patrili k tým rečníkom, ktorého reči budily všeobecnú pozornosť nielen v celom sneme, lež i v celej krajine a i vtedy neraz sa jeho meno spomínalo medzi kandidátmi ministerstva financií alebo obchodu, lebo ako financier a znalec obchodných záležitostí patrili medzi prvé kapacity krajiny. Všeobecné bolo to presvedčenie, že na kreslo nebohého Gabriela Baross

opäť sadol hodný jeho následník. Horánszky bol ženatý, má viac dietok. Jeho najstarší syn Ludvik je krajinským vyslancom mesta Veszprému, druhý syn Desider je advokátom v hlavnom meste a jedna jeho dcéra vydatá je za vyslancom Bélom Kubikom, ktorý patrí ku Kossuthovej strane.

Ferdinand Horánszky bol osem dní chorý. Jako minister 11. apríla zúčastnil sa na slávnostnej službe božej v Matiašovom chráme a tu prestydnul. Na druhý deň cítil sa už zle, ale preto 12. t. m. neunavne pracoval do pozdnej noci a 13. večer ešte vyjednával s rakúskym ministerpredsedom drom Körberom. Na druhý deň navštívil ho ministerpredseda Széll, ktorý zbadal, že Horánszky necíti sa dobre a preto nahovoril ho, aby si hneď a hneď ľahnul a zavolať lekára. 16 ho apríla, v stredu lekári už zistili, že minister dostal zapálenie pľúc, ktorá nemoc ho aj vyrvala z radu živých.

Pochovali ho, ako človeka nie bohatého, na krajinské útraty. Zo skromného bytu v Zerge ulici (VIII. okr.) preniesli mrtvolu v nedeľu večer do radnej siene palácu ministerstva obchodu, zkadiaľ na druhý deň v pondelok po poludní odbýval sa pohrab. Cirkevné obrady odbovoval Jozef Samassa nadbiskup jágerský, za pomoci biskupa Szmrecsányiho a kanoníka Párvyho a početných iných kňazov. Kráľ poslal bratovi jeho, vyslancovi, sústrasť vyslovujúci telegramm a na pohrab poslal ako zástupcu svojho, grófa Ludevita Apponyiho, dvorného maršala. Na pohrabe zúčastnil sa i rakúsky ministerpredseda Körber, s obchodným ministrom barónom Call-om. Naši ministri a ministerskí tajomníci boli tiež prítomní všetci, taktiež najhlavnejší úradníci hlavného mesta. Veľmožov a ablegátov zo všetkých stránok dostavilo sa hojným počtom. Naši ľudoví ablegáti boli mu tiež na jeho pohrabe.

Všeobecne sa hovorí, že od smrti Ludevita Kossuthovho nebolo v hlavnom meste tak veľkolepého pohrabu. Je to ovšem znakom toho, že všestranne cíti sa tá veľiká ztrata nielen vlády ale aj krajiny, ktorú nahradiť teraz v dobe pojednávania vlády našej s rakúskou, bude veľmi obťažno.

Kto bude nový minister obchodu?

Na túto otázku nevieme dať ešte určitej odpovede. Len tolko je isté, že stránka židovská liberálov zimnične namáha sa, aby len voľajaký bánffyista mohol sa dostať do ministerského kresla. Ponúkajú sa aj s desiatimi a pracujú o dušu v záujme týchto. Ministerpredseda môže si teda vyberať z nich dľa vôle. Hovorí sa však, že by Széll za čas aj ministerstvo obchodu pre seba podržal tak jako zastáva ministerstvo vnútra. Iné zprávy udávajú, že by sa Széll zriekol ministerstva vnútorných záležitostí.

Belgicko.

V Belgicku je už zase pokoj. Asi 500-tisíc robotníkov zastavili prácu, ale chytré zmudreli a teraz pracujú už zase všetci. Niektorí členovia občianskej gardy boli sa pridali k socialistom, títo teraz budú prísno vyšetro-

vaní. Vzbury robotníkov byly umele a takrečeno násilne zariadené a teraz badajú všetci, že vlastne tej nespokojnosti ani nebolo toľko medzi ľuďmi.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Pri pokračovaní v debatte o rozpočte ministerstva kultu naši ľudový vyslanci vyznačili sa tak, že im to aj protivné stránky, áno aj sám minister Wlaššics museli uznať. Okrem už v minulom čísle zpomenujetej reči grófa Jána Zichyho a Praeláta Molnára rečnili ešte nasledovni:

Mikuláš Zboray zaoberal sa so staviteľsko-umeleckými otázkami a zdá sa mu byť podivným, že každé ministerstvo dáva stavať školy jednej staviteľskej firme a ponosi proti firme predsa neprijíma. Žiada, aby sa stavby dávali stavať cestou súbehu. Rozpočet neprijíma.

Ján Černochoch žiada, aby sa v školách nevyučovalo nič takého, čo by sa protivilo náboženskému presvedčeniu a citom žiakov. Menovite treba dbať na to, aby nevlastenecký socializmus nezahniezdil sa do škôl. Minister nech nestavia štátne školy tam, kde jestvujú kvetúce náboženské. Katolíkom sľubovali autonómiu, ako náhradu za cirkevno-politické zákony, ale im jej dosiaľ nedali, kdežto protestantom dali, čo sľúbili. Čo sa týka náboženstva detí, každá cirkev pokračuje samostatne. Veď predistický distrikt pozbavil jedného učiteľa úradu preto, že si vzal katolícku devu za ženu. Osvedčil sa proti návrhu Verešša a spytoval sa, prečo kúpili obraz nebohého Michala Zichyho, «Genius spusty» zvaný, ktorý unizuje katolicizmus a vyzdvihuje ruskú cirkev? Vo Viedni nedovolili ani len vystaviť ten obraz a uhorská vláda kúpila hu pre Národné Museum.

Ján Trubínyi: Výchova detí patrí v prvom rade rodičom, potom cirkvi a len potom štátu. Politika ministra osvety v tomto ohľade neposkytuje garancii. Žiada náboženskú výchovu.

Počuje, že minister mieni dať postaviť asi 30 štátnych škôl v hornej Prešporskej a Nitrianskej. To mu neodporúča, lebo tu sa ľud ešte vládne na toľko, že udrží si svoje katolícke školy a do beznáboženskej štátnej deti svoje veru posielat nebude.

Minister Wlaššics odpovedal gr. Zichymu, Molnárovi, Zboraymu Černochovi i Trubínyimu. Molnárov návrh o zrušení zákona bezkonfessionálnosti neprijíma, lebo je toho náhľadu, že ten zákon viere neškodí. Černochoch pochválil za jeho slová o vynaučovaní viacero rečí v školách.

Potom liberál Aurel Bartal napáda Kollára, že sa na Horniakoch nachodia kde-tu nevlasteneckí kňazi, ktorí podporu od štátu nezaslúžia. Takýchto agitátorov treba odstrániť. Na dôkaz svojho tvrdenia prečítal jednu čiastku kalendára Spolku Sv. Vojtecha, ktorý redignje Martin Kollár. Takú agitáciu vedú jednotliví kňazi. Rozpočet prijíma.

Martin Kollár Veľmi ľutuje, že v parlamente ozývajú sa aj uličnícke podozrievania.

Nie je dobrý človek, ktorý obviňuje katolíckych kňazov z panslavizmu. Ako máme vyučovať ľud slovenský, jestli nie po slovenský? Tomuto som zasvätil život, lebo som videl, že každý zanedbáva ľud slovenský. Slovenský ľud má jediný kultúrny spolok, ktorý primas Simor potvrdil, spolok Sv. Vojtecha alebo Adalberta, ktorý vydáva aj kalendár. Hlavu postaví, že niet v ňom ničoho, čo by bolo panslavistické alebo búrilo proti vlasti alebo Maďarom. Kňaz nerobí rozdiel medzi rečou, lebo on má každého viesť ku Kristu. Zavrhuje upodozrievania a osočovania Bartalove.

Michal Artim dokazoval vlastenectvo Rusínov. Rusíni nevedli Rusov r. 1849., to urobili iní. Krem škôl prosí pre rusínse deti aj opatrovne. Potom hovoril o biedach rusínskych kňazov a opustenosti ľudu.

Ján Ružiak žiadal prevedenie národnostného zákona, obzvlášť ohľadom škôl. Tajil, žeby Slováci gravitovali do Prahy a tvrdil že slovenské gymnásia bez všetkej príčiny zatvorili. Potom polemisoval s Hódoššym. Predseda ho dvakrát upozornil, aby hovoril k rozpočtu. Rečník potom predostrel návrh o prevedení národnostného zákona.

Minister odvetil, že slovenské gymnásia povoliť nemôže, zakaľ nebude istý, že sa v nich nič proti vlasti vyučovať nebude.

Vlastenecký škandál.

Tento sa strhnul na sneme pre starého Jókaya. Jókay už vyše 50 rokov píše všeliaké rozprávky a romány ináč veľmi zábavné a obľúbené i v cudzozemsku, tak že stal sa bohatým človekom z veľkých platov za svoje písma. Keď slávil 50-ročné jubileum, jedna knihkupecká firma vydala všetky knihy jeho s podmienkou, že z kšeftu dá Jókaymu 100-tisíc zl. Knihy drahé sa minuly a Jókay obdržal 100-tisíc zl. Potom o nedlho, súc vyše 70 ročným starcom, oženil sa po cibilský a pojal za ženu 21-ročné dievča židovské.

Bol za dlhé časy aj ablegátom liberálnym. Za 17 rokov bol redaktorom diela «Rakúsko-uhorská monarchia v písme a obrazoch» a za to dostával ročite 8000 korún. Teraz minister Wlaššič dal do rozpočtu zase tých 8000 korún, trebárs Jókay už nerediguje spomenuté dielo, bo je už hotové.

Proti tejto položke ohlásil sa prvý Várady z neodvislej strany.

Štefan Rakovský povedal, že keď chcú Jókaimu dať podporu na staré dni, aby mu podporu dali s kassy liberálnej strany, lebo že perom vždy podporoval liberálnu stranu. Na tieto slová sa strhol krik na laviciach neodvislej strany. Viktor Rákoši a iní zvolali: Nebudeme tisnúť voz ľudovej strany.

Minister Wlaššics potom vyhlásil, že Jókai je presláveným spisovateľom národa. (Eljenovanie s prava.) Mízerných osem tisíc korún chceme dať Jókaimu ako stály čestný honorár do konca jeho života. (Potlesk s prava.) To nenie neobyčajné. (Potlesk s prava.)

Ľudoví vyslanci žiadali potom, aby sa nad otázkou dľa mena hlasovalo. Medzi hlasovaním neprestával výčitky robiť chýrečný Olay (ten čo kňaza Lepšényiho paličoval), tým, ktorí proti položke hlasovali a keď mu ľudáci čosi odsekli, nuž osopil sa: Coki! To robím, čo sa mi ľúbi! a — ako Esti Ujság píše — tak po maďarský si zateremtetoval. Proti položke bolo len 20 hlasov. — Tak hľa sa bohatým pánom hádžu tisíce z grošov ľudu!

Na známost'

Zpomedi tých, ktorých bola kraj. vzájomná poisťujúca spoločnosť (**orsz. kölcsönös-biztosító-társaság**) zapravotila pre náhradné poplatky a ktorýchž záležitosť sme my prevzali, viacerí zpytovali sa už, ako to stojí s jejich pravotou. Aby sme nemuseli, bo by sme ani nestačili, osobitne každému odpovedať, týmto dávame na známost všetkým, že výjmúc jedného-druhého, ktorí opozdile poslali nám pravotárske splnomocnenie, — náš pravotár šiel na pojednávanie každej stránky našej a urobil pokroky, ktoré boly potrebné. Doteraz však ani jedna ešte pravota nie je zakončená. Keď ktorá kedy zakončí sa, patričnú stránku potom upovedomíme o výsledku.

Vážné je vedieť.

Budapešť, 8-ho apríla.

Poneváž práve teraz je čas tomu, o čom hovoriť chceme, tedy nasledovným vysvetlením, poľahke upozornením chceme poslúžiť.

Právo svoje voličské, a či to, aby kto dľa práva dostal sa do soznamu voličov, *má každý trikrát do roka príležitosť si previesť*. A síce 1. pri zostavení menoslova voličov skrze popisujúce kommissie, 2. pri prvom a po 3. pri druhom uverejnení menoslova voličov.

Podme radom!

I. Popisujúce kommissie, ktoré poverené sú, aby opravili menoslov minulo-ročný voličov (tojest, aby z neho vytreli tých, ktorí stratili právo volebné a tiež aby vpísali doňho takých, ktorí stali sa voličmi) práve teraz učinkujú po celej krajine, tojest v mesiacoch *marci a apríli*. Že kedy prevádzajú to popisovanie v jednotlivých obciach, to povinné sú obvyklým spôsobom na všeobecnú známost dať. Všetci tí, ktorí majú právo byť voličmi, alebo sú už aj skutočne nimi, *môžu sa dostaviť pred popisujúcu kommissiu* a tu sa zpytať, zdá-liž sú vpísaní do menoslova voličov, a jestli by neboli, *môžu ústne predostrieť žiadosť svoju*, aby do menoslova voličov *vpísaní boli*, alebo jestli by vynechaní boli, *môžu predostrieť svoje proti tomu námietky*. Tých, ktorí boli už voličmi, ktorých však pre jednu alebo druhú príčinu vynechali, povinná je popisujúca kommissia o tom vynechaní písomne upovedomiť, podotknúc spolu aj príčinu, že prečo tak urobila. Jestli volakto *nepošiel pred popisujúcu kommissiu* a neudal svojich príčin ústne, či už bol predtým voličom a vypadnul, a či nebol ešte, ale nárokuje si právo volebné, *môže si právo svoje upraviť pri prvom uverejnení opraveného menoslova voličov*.

II. Toto prvé uverejnenie (ktoré tiež obvyklým spôsobom musejú na známost dať) deje sa každý rok od 5.

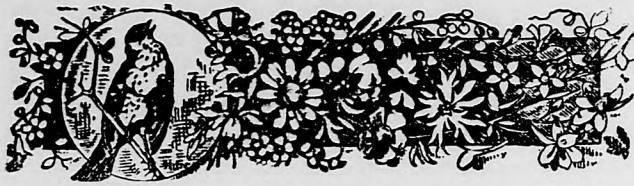
do 15-ho mája. Za týchto *desať dní* všetci tí, ktorých popisujúca kommissia upovedomila o tom — síce s odôvodnením, — že ich vynechala, taktiež aj tí, ktorí majú síce právo byť vpísanými do menoslova, ale v uverejnenom tom menoslove nenachádzajú sa, *môžu si upraviť právo svoje takým spôsobom*, že reklamáciu svoju, upravenú na *ústredný výbor (központi választmány)* a opatrenú dokazujúcimi právo svoje prílohami *u predstavenstva toho mesta alebo tej obci*, proti menoslovu ktorej reklamujú, v *malých obciach* ale u *patričného okolného notariátu písomne* zadajú. Tieto reklamácie sú *osvobodené od kolkov*, jako aj potrebné k tomu prílohy, ktoré sú povinné vydať *bezplatne* tie predstavenstvá, od ktorých si ich zaobstaráť treba.

Poznamenaj nütno, že dotyčne seba môže každý reklamovať, krome toho v tom okrese, do menoslova volaktovej obci ktorého je vpísaný, má právo každý reklamovať proti menoslovu pre *vynechanie* alebo nesprávne vpísanie do menoslova *bárskoho iného*. Reklamácie majú sa podať písomne, a v jednej reklamacii môže sa udať *reklamovaných práv i viacero osôb*. Na žiadosť reklamujúceho musí sa vydať o zadanej reklamacii certifikát. — Z týchto príčin prosíme *vp. duchovných*, aby ráčili v *mene svojich snád* nesprávne vynechaných *veriacích* reklamovať, lebo jednoduchí občania nepriamo rozumejú tomu spôsobu a práve preto týchto posledných prosíme zase o to, aby nestožovali si, jestli sú vynechaní, *s písomným upovedomením toho na svojich duchovných sa obrátiť*, ktorí potom posúdia, zdá-liž sú nesprávne vynechaní a jestli by tak bolo, postarajú sa na horeopísaný spôsob o nápravu ukrivdeného práva.

III. Výroky ústredného výboru, pofahujúce sa na reklamácie, pri príležitosti opravenia menoslova každý rok medzi 20. a 30-tým júlom musejú sa na verejnosť dať (vyvesiť) po pravidelnom ohlásení toho. A toto je to horespomenuté *druhé* uverejnenie. Každý taký výrok: a) s ktorým volakto reklamácia odmrštila sa, alebo b) s ktorým nariadilo sa vynechať dakto meno, má sa dorúčiť tomu, na hlas koho sa ten výrok vstahuje. Tí, nad reklamáciou, ktorých ústredný výbor rozhodoval, majú behom 10 dní, nasledujúcich po uverejnení menoslova medzi 20. a 30. júlom, — tí ale, ktorým doručené boly tu pod a) a b) spomenuté výroky, *majú behom 10 dní, rátając od doručenia, na Král. Kúriu upravené reklamácie svoje ku predsedovi ústredného výboru zadať*. Táto reklamácia má sa tiež písomne zadať a k nej môžu sa pripojiť aj nové prílohy.

Toto sú tie tri spôsoby, ktorými môže si dakto právo svoje volebné zabezpečiť, i preto snažne prosíme našich privržencov, by na stráži boli a *nezameškali si ratovať svoje právo volebné*.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

BESEDNICA.

Márnivej žene.

Ach ozaj skvostné rúcho máš ty,
jak z ruží, z vlasov voňa dýše,
reč sladkú máš, jak medu plášty;
lež zlý svet vraví o mrcha zášti:
«Smeť múčku s tváry,
čo vždy fa švári,
a var z nej hladným deťom slíže!»

Tichomír.

Čudná pani.

Každý vek života ľudského má svoju naničhodnú zelinu tak, ako aj rozličné zeme majú zvláštne svoje zeliny a bodliacha, ktoré po rokoch zase zmiznú a spravia miesto iným. Aká zelina a bodliacha sa darí u mládeži, to je všade známo a pán farár dosť vypráva o tom v kázňach a pri vynaučovaní. V mužskom veku rastie veľmi bujno svetské smýšľanie. Muž sa hodí do svojich prác a obchodu a žena sa zahrabe do starostí famílie a často pri tom zabudnú obidva na Boha, na dušu a večnosť. Keď ale vek staroby dolezie, čo potom? Či tu nevymre každá zelinka? Veru nie. Tu sa zjaví: jasenná sirôtka, jedovatý a starej panenke podobný kvet, — a pri ňom všeliaké huby jedové. Ja z tej zeliny len jednu vyberiem, ktorá síce aj v prvších časoch života predchodí ale najradšej v staršom veku. Táto oškľivá, poljedovatá huba je: «čudná pani».

Divnú a čudnú paňu opísať môže najlepšie mestská služka, ktorá už u mnohých pánov slúžila, lebo takéto «čudné» paničky sú najviac medzi mestskými dámami zastúpené. «Čudná pani» je vlastne s nikým nie spokojná v dome, najskôr býva spokojná so svojim psikom, ktorého čese, cifruje, ako chlapca a so svojou «maličkou», ktorú tak opatruje, ako svoje dievčatko, s červenou stužkou ozdobuje krk mačke, alebo vtáka kŕmi v klietke cukríčkom. Tieto jej nezákonné pankhartske deti môžu v dome robiť, svtárať, čo chcú a čo sa im ľúbi; najviac keď ich veľmi úto napomenie a pokarhá, to je celé, či jej už posteľ zanečistia, alebo len pod posteľou, či jej kvetníky a šálky poprehadzujú, ba aj potľú, keď sa bavia a naháňajú. Naopak ale, keď služočka so strachom a so starosťou sa usiluje, aby všetko dobre a dľa vôle panej spravila, to všetko nepomôže nič, dostane horúcu lekcii z vyhrešenia, z kriku a špicatými slovami bude trápená a mučená.

Psík veľkomožnej paničky naháňal frajlenku, jej

mačičku, a táto shodila s «Etažera» — s police drahú pôrcellánovú vázu s kvetami, ktorá sa na črepy rozbila. Pani veľkomožná týmto svojim chovancom dala spasiť napomenutie: «Vy šelmy, viac mi toho neurobte, ináč dostanete s lapankou» — muchy ňou zabíja. — Nezadlho vypadla z ruky služky misička, z ktorej mačka smatánku frištikovávala, — taká búrka sa zdvihla v dome, že aj trirázy uderil hrom z ruky veľkomožnej poza krky služočky a dve hodiny hrmelo v kuchyni. Škoda sa prirátala ku platu a slzy dievčaťa prirátal ku kontu veľkomožnej «Fúrie» pán Boh. A keď potom takáto chuderka konečne — lebo je liez človek — z trpezlivosti výnde a niečo oproti povie, vtedy sa to tak stane, akoby kto úl so včelami prehodil a včely by sa naňho srútily; včeličky totižto panej veľkomožnej alebo starej frajlenke z úst vyletujú, ale nenesú žiadneho mádu, len samé pichláče. Vtedy je už potom potom ponosov a žalôb: aká to bezočivá táto služka! To sa ani vypovedať nedá, čo ona — pani totižto — od služby vytrpeť musí, neni je viac k vydržaniu — kde ona (pani) je len samá dobrota anjelská a sawá trpezlivosť; ona už cíti, že bude nemocnou pre túto beštiu — že celú noc nič nebude spať!

Donesie-li služka niečo z trhu, tak je to veľkomožnej drahé; nenie-li to drahé, tak je to nie z dobrého; už je to veľké, lebo malé, už žlté, už zelené. Kúpila-li sladké jabĺčka, maly byť horké, ak kúpila kyslé, maly byť sladké. Príde-li neskorsie domov, tak dostane náležite hrešenie, že sa po uliciach túla a postáva; príde-li skoro domov, tak jej zase na oči vyhadzuje, že len v susedstve u pekára, alebo u sklepníka kupovala, s ktorými pani v mrzutosti a hneve žije, a kam chodiť služke zakázala. Čert môže ale takej čudnej panej variť! To je večitá vada, hrešenie a frllanie: už je v pivnici mnoho masti položené, už zase málo; tu je polievka hustá, už zase riedka; tu je mäso tvrdé, už zase prevarené; slovom nech sú jiedlá aké chcú, na žiaden pád sú nie dobré; Alebo keď služka jie. veľkomožná jej ani vtedy nedá pokoja: má-li služka appetit a chutno jie, vtedy ju žráčkou menuje; jestli mnoho nejie, vtedy zase dostane výčitky, že je paškrtná, prieberčivá, že zaiste potajomne paškrtní. Na takýto spôsob veľkomožná drží kážeň pri jedení a pokazí služke všetkú chuť k jedeniu, tak, že by radšej plakala, než jiedla.

Je-li služka mladá a pekná, tak stará veľkomožná je závistlivá a mrzutá nad tým, ba aj žiarlivá a to drží za obrazenie, že taká obecná osoba môže byť od nej — od panej — krajšia a mladšia; a mučí a trápi potom aj pána veľkomožného a služku, ktorej krásu a mladost on obdivoval nzsme. Je-li ona nepekná, škaredá, tak zase hreší, že taká chodí, ako «šlompa» a «vandrovná» a jej domu musí vraj aj sluha česť robiť skrz čisté a poriadne šaty. — Veru, veru, sú osoby, ktoré sa niako dobre necítia, keby nemali na niečo hrešíť, frllať a iných trápiť, mučiť a sekírovať.

Taká čudná žena je vlastne korbáč čertov, ktorým on iných ľudí každú chvíľu po ušiach šlahá a znesiteľnejšie je s grobianskými a surovými osobami bývať, nežli

len s jednou «čudnou» ženou. — Preto mnohý manžel radšej by chcel sedieť v trňovom krčku, ako pri takejto «čudnej» manželke. Preto radšej preč, von z domu uteká ta, kde mu priateľskejšiu tvár ukážu a kde radostnejšiu hodinku nájde.

Ďalej pri «čudnej» žene sa výchova dieťaťov niako nevydarí. Ona každý krok detí chce komandírovať ustavične hreší, vyhráza sa a deti oštekáva, ktoré ešte zátrvdilejšie ostanú. Sedliak takúto ženu volá «oštekanou». Deti potom od tohoto mnohého kriku, štekania, táriaia by rady cez múry sa von dostať, druhý raz zase vysmejú matku a zo žartu jedno druhému drži kázeň matkinú; poslušnosti sa na žiaden pád nenaučia a privyknú na to, že na slovo a na reč matkinú nič nedbajú, či je to vážne alebo nie,

Medzitým, aby ženy nemaly ťažké srdce na mňa a nepovedaly, že som jednostranný, k utišeniu ich hnevu a k uspokojeniu ich rozdráždeného svedomia, budem sa usilovať aj z pokolenia mužského takých «čudných» páňov za uši ponafahovať a na posmech ženským osobám predstavíť.

Z «Vybraných Spisov Zaoska».

Rozhovor medzi Petrom Mrzutovským a Pavlom Miernosmyslovičom na drevách Aderových pri Dujanaji nad spišskou Magurou.

(Pokračovanie.)

Väčšia čiastka ale a najviac preto idú, aby si svojmu biednemu stavu odpomohli a dlhy vyplatiť mohli, lebo z tej zemičky, čo jako pracujú, niektorí nemôžu vyhrabať dostatočný peniaz; a potom vieš, Peterko, my sedliaci a roľníci sme veľmi na seba opustení a zanedbaní; mnohí sa tu jakosi cudzo cítia, nie domáce, jako to vo svojej otčine, očižne by malo byť.

Slyš ma Peterko, poviem ti, jako ja myslím! Najhlavnejšie žriedlo našich dôchodkov a výživ tu za Magurou je naša rolka a statky. Vidíš, z toho gazdovstva nášého zo všetkých strán šklbú: žiada od teba krajina na regirung, na vojsko, na minsterské hojně penzie, na cesty, na horárov, na doktorov, na notárov, na špitále, na rychtárov a na ich diurná, keď obzvláštne počas volieb často musia behať, na hájnikov, na cibilné matriky, ktoré už milliony hltajú a bez ktorých sme pekne tichúčko mohli žiť; žiada z toho gazdovstva kňaz i učiteľ i boženík, zvonár, hlásnik a poľovný; pýtajú i zobráci a celý regiment surových vandrovných pijákov, ktorí sa roja ani tie včely — a vrchnosť proti týmto nezakročuje ostro.

— Veru, veru pravdu máš, Pavelko! Tu kedysi jeden opitý vandrovný chcel sa do mojej starej lapíť, keď bola sama doma; dávala mu niečo chleba i kapusty, a on žiadal päť krajciarov, že on jesť nepotrebuje, až som ja prišiel a som ho vyhnal.

— A to vidíš, milý Peterko, tak ide s roka na rok.

— Ba ešte vždy viac, Pavelko; tu kedysi som prezeral porciové knižočky a iné poznámky, a zbadal som,

že o koľko viac platím teraz, než pred desať-patnásť rokami, až som sa zľakol.

— Pravdu máš, Peterko! vždy viac a viac, lebo vždy na niečo nového treba; raz na nejakú novú budovu, nádhernú parádu hoc aj nepraktičnú, zase druhý raz na kanóny, zase na novej módy flinty, zase vymyslia nejaké nové úrady, tam zase treba niečo parádneho vystrojiť lebo sa treba pred krajinami ukázať, jako keby sme sa už museli vo všetkom rovnať druhým bohatým krajinám. A vidíš Peterko, ono by sa ešte dalo i na tých i na oných, i na nejaké parády a iné veci, ktoré sú nie veľmi potrebné, keby ti bolo z čoho! alebo keby s vzrastom a s vyvýšením výdavkov aspoň i cena švábk, zbožia rástla, čo by mohol ten gazda i dobre predať, alebo niekde dobrý zárobok mať. Alebo, keď človeče zhoríš, alebo ti siatie ľadovec zbije, keby ti vtedy niečo z dane odpustili! Výndeš ale so švábkou, s obilím na jarmok — i to po blízku nepredáš ale cestuj ďaleko — a daj čimskorej koľko ti slubujú, jak nechceš doma od poly zadarmo dať; a daň tiež, či si vyhorel, či nie, či sa ti urodilo abo nie, či ti zdochlo niečo v maštali abo nie, len daj a plať na to, na to, i na to, i na ono, do summy toľko; o inšie sa ťa nepýtajú.

— Iste, pravdu máš, Pavelko! Jako sa to všetko premenilo! nuž a robotníkom a služobníkom čo rok to viac a viac plať, var, dávaj piť a dobre jesť, a jak len niečo po vóli sa mu nestane, už trucuje a neslúcha bezbožník! A keď chceš z toho zo zeme vyrobeného groša niečo zrobit, neviem, či ti niečo zvýši, čo si za robotu vydal.

— Teda vidíš, Petre?! — I potom sa čuduj, že čo tak ten abo onen nemôže z dlhu vyviaznuť, alebo že jako sa niektorí mizerne chovajú; i potom sa div, že všetko sa z krajiny von pracie a jedno za druhým ženie.

— A potom pri takomto miernom chove, keby tak nejaká nebezpečnejšia chorosť vypukla, Pavelko, by veru mala žatvu a ani by človek nemal z čoho toho doktora platiť.

— Bože chraň, Peterko! aby sa tu nejaká nemoc zapratala, len mi to nespomínaj, lebo ma hneď začne rozberať.

— A čože si sa tak rozpajedil, Pavelko?

Nuž jakoby nie! Veď keď niekto naozaj, vážne chce sa vyliečiť, musí sa ďaleko ohliadnuť pre lekára a veľké trovy znášať. Uznaj, Peterko, v tej veci sme my tu poľutovania hodní; táto vec je u nás piate koleso.

— Ozaj, či vieš Pavle, že na 22. bude u nás volba na lekárov?

— Viem, ale i Boha prosím, aby nám už dali raz doktorov, ku ktorým by sa náš ľud s dôverou mohol obrátiť. Tu vidíš, Peterko, zase len na administrácii, na vláde záleží. Keby iné zbytočné výdavky skasovali a radšej doktorov lepšej platili, ktorí sa musia mnoho učiť a natrápiť, kým ku doktorstvu prídu, v tej veci by sme veru za Magurou vtedy myslím lepšej stáli, lebo tí by vtedy s chuťou a usilovnosťou pracovali a liečili; ale ja myslím, že to i na ďalej tak zostane. (Pokračovanie.)

CHÝRNIK.

Ruského ministra vnútra zastrelili. Proti Sipjaginovi, ruskému ministrovi vnútorných záležitostí spáchali útok. Minister práve vychádzal z paloty štátnej rady, keď ho pod bránou zastrelili. Vraha chytili. Je to istý Balzanov, ktorý soznal, že z pomsty zavraždil ministra. Minulého roku Balzanov bol totiž poslucháčom university v Kijeve a po študentskej vzbúre i jeho potrestali a za to sa teraz pomstil. Vrah v ruskej dôstojníckej rovnošate s adjutantským odznakom blížil sa ku ministrovi Sipjaginovi, že mu chce z poverenia veľkokniežata Sergeja odovzdať jednu listinu. Keď minister siahnuť po písme, vrah vyľahol revolver a päfráz strelil na ministra. Dve gule smrteľne ranili Sipjagina. Proti ministrovi Sipjaginovi menovite v kruhu universitnej mládeže ruskej panovalo veľké rozhorčenie, lebo jemu pripisovali tie prísne poriadky a tresty, ktorými vrechnosti chcú zamedziť pohyb ruského študentstva a robotníctva. Minulého roku z tých istých príčin zastrelili aj Bogoljepova, ruského ministra výučby. — Demeter Sergejevič Sipjagin narodil sa r. 1854. Študoval právo a potom vstúpil do služby administratívnej, a v tejto rýchle postupoval a zadovážil si aj pri samom dvore veľký vplyv. Vymenovali ho za hlavného lesného majstra a maršalla zemanstva. Neskôr stal sa náčelníkom úradu vybavujúceho rozličné prosby podané cárovi. R. 1899. na miesto odstúpiťšieho Goremkina stal sa ministrom vnútorných záležitostí.

Arciknieža na balóne. Arciknieža Leopold Salvator dňa 16. t. m. urobil väčšiu cestu na svojom balóne «Meteor»-e. V Salzburgu i s veliteľom vojanského vetroplaveckého oddielu s kapitánom Hintersoisserom ráno o 7. hod. vyletel na balóne a o niekoľko minút smeli cestovatelia vznášali sa už 2000 metrov nad zemou a mohli sa kochať v uťesenom pohľade, ktorý poskytoval im pod nimi rozľiehajúci sa hôrnatý kraj. Neskôr vyletel «Meteor» ešte vyššie a v 3000 metrovej výške preletel po nad snehom pokrytými štítami vrchov. Okolo 9 hod. vetroplavci zožili v dialke štít Groslockner, teplotúra obnášala vtedy 8 stupňov zimy. Balón rýchle vznášal sa nad vysokými horami a konečne okolo 11. hod. predpoludním sletel v údolí Mürzu pri jednom mlyne. Arciknieža so svojím sprievodčím z Judenburgu po železnici vrátil sa do Viedne.

Rodina transvaalského predsedu Krügera a vojna. Najstarší syn Gašpar je ešte pri kommande. Tento má troch do boja súcich synov. Z týchto najmladší je pri kommande. Najstarší bol nedávno ranený v bitke, v ktorej Delarey zajal generála Mathuena. Tretí však ochorel musel sa poddať Angličanom. Teraz je v Hollandii. —

Druhý syn Krügerov Ján Andrean je tiež ešte v poli pri kommande. Tohoto traja synovia padli v bytkách. — Tretí syn predseda Piet padol do zajatia a nachodí sa na Ceylone. — Konečne štvrtý jeho syn Tjaard dňa 13. sept. ochorel faško, poddal sa Anoličanom a onedlho umrel. Piet a Tjaard sú bezdetní. Krüger má šesť zafov. Z týchto Krištof Fourie padol v boji. Tohoto pastorok Piet du Plessis bojuje ešte. Zať Tennis Eloff a jeho syn sú v poli pri kommande. Fedrik Eloff opatroval nebohú tetka Sannu, manželku predsedovu. a musel složiť prísahu neutrality. Po smrti tetky Sanny opustil Transvaal. Jeho syn, povestný hrdina Sarel Eloff, bol chytený pri poslednom útoku na Mafeking. Gerit Eloff a jeho syn sú pri kommande, a druhý jeho syn je sekretárom predsedovým. Piaty zať Piet Smit ešte bojuje, ale jeho syn padol už. Aj posledný zať Krügerov Koos Malan padol v boji. — A tak z 22. mužských členov najbližšej rodiny Krügerovej 6. padli v boji, dvaja boli zajatí so zbraňov v ruke, dvaja museli sa poddať pre ťažkú chorobu, 10. bojujú ešte a len dvaja ostali na oporu rodičov, jeden pri otcovi, druhý pri matke. Krüger môže právom byť hrdý na svoju rodinu!

Nový kresťan-lekár v Trnave. Ctenému čitateľstvu nám česť v známosť uviesť, že som sa v Trnave ako lekár stále osadil.

Okrem liečenia všeobecných nemocí prevádzam aj zubnú prax (trhanie, plombovanie ako aj osádzanie umelých zubov atď.).

Do 1-ho mája bez. 1902. r. ordinujem na mojom byte v hoteli «Čierny Orol», od 1-ho mája ale v dome Spolku Sv. Vojtecha (Divadeľná-ulica, pri kostole pp. Františkánov).

V Trnave, 16. apríla 1902.

— Dr. Ján Zátarecký, lekár.

Trnava a okolie budú si zaiste pýšiť s novým týmto pánom lekárom, nielen zato, že je kresťan a ľudák, ale aj zato, že ako lekár sa veľmi vyznačil v prešporskom kraj. špitáli.

Nehoda opilého. Nádenník Anton Héger idúc ulicou v opilom stave, chcel sa ulepiť na nákladný voz Franca Lukovského. Kočis šľahol bičom nazad, načo sa opilý pustil voza a dostal sa pod koleso, ktoré mu zlomilo ľavú ruku.

Valeský princ v Amerike. Z Londýna oznamujú: Dľa telegramu londýnskeho zpravodajcu v New-Yorku vychádzajúcich novin «Morning Post» zvaných, dedič anglického trónu, waleský princ Juraj v októbri, z príležitosti otvorenia novej paloty new-yorskej kupeckej komory úradne navštívi Ameriku. Predseda new-yorskej komory Smith potvrdzuje tento chýr. Návštevu walesského princu sprostredkuje Priemont Morgan, ktorý týmto cieľom onedlho ocestuje do Londýna. Jasnáhle princ Juraj prijme pozvanie, americkú návštevu jeho ohlásia aj úradne.

Koronia. V ten deň, keď Angličania zaujali Pretoriu, hlavné mesto trankválskej republiky oduševnenosť ich v tom sa javila, že v deň za ujatia narodené dievčatá

krstili v Anglicku na meno «Pretoria». Podobný prejav radosti a oduševnosti i teraz vzniká v Anglicku. Tie dievčence, ktoré sa narodila 26. júna, v deň korunácie anglického kráľa Edvarda, oduševnené matky anglickej stroja sa dať krstíť na meno Koronina. Táto myšlienka čím diaľ šľrila sa v Anglicku, až ozval sa proti tomu jeden hlas, ktorý akiste zmarí celý plán. Jedna múdra anglická žena totiž v jednom časopise nasledovne upozorňuje matky:

— Čo? V deň korunácie kráľa narodené dcéry svoje krstíť chcete na meno Koronia? Teda tak málo sa staráte o budúcnosť svojich dcér? Však keď dievča dorastie a bude v tom veku, keď ženská vďačne zatají rok-dva zo svojho veku — čo potom? Lebo každý si zapamätá rok korunácie a tak hneď bude vedieť i vek Koronie! A že jaký je to úder, to vy, anglickej matky, najlepšie máte vedieť!

Toto mudrovanie zdá sa, bude účinkovať a svet bude chudobnejší o jedno nové ženské meno.

Noví farári. Uprázdnenú trstenskú faru (Orava) dostal Štefan Zaják farár v Hladovke a za farára do Vikartovca je vymenovaný Alexander Boharčík kaplan lubický.

Mliekarský spolk majú v tieto dni založiť v spisských Mafašovciach.

Zásadné uzavretie. Obec Prievidza vydala svoje uheľné ložiská grófovi Pálffyemu do prenájmu a predložila smluvu stolici. Medzitým uheľná spoločnosť šalgov-tarjánska ponúkla obci omnoho výhodnejšiu smluvu a obec obrátila sa na stolicu, aby jej vrátila smluvu s Pálffym a potvrdila smluvu so spoločnosťou šalgov-tarjánskou. Ale stolica zavrholá prosbu obce a potvrdila smluvu s gr. Pálffym. Obec odvolala sa na ministra vnútra a tento zrušil uzavretie nitrianskeho administratívneho výboru s tým zásadným odôvodením, že uzavretie obce, ktoré vyššou inštanciou, v tomto prípade stolicou, nebolo ešte potvrdené, ako sa to pri smluve s gr. Pálffym stalo, môže byť zmenené. A tak obec Prievidza vyzýva sa, aby sa znovu radila a uzavrela o záležitosti.

Trenčiansky hrad Matúša Čáka sa rúca. Administratívny výbor následkom toho vyzval terajšiu vlastníčku hradu, grófkú Ifigeniu Harcourtovú, aby dala opraviť hrad, ako to štátny staviteľský úrad navrhuje, alebo aby dala odpratať rúčajúce sa čiastky hradu.

Všeobecné hlasovanie ľudu zaviedla strana sociáldemokratov uhorských. Má sa odhlasovať, či si ľud žiada všeobecné právo volebné a tajné hlasovanie. Tým cieľom rozдали 50.000 exemplárov na to vzťahujúceho sa vyzvania. V tomto vravia, že uhorskí socialisti na spôsob belgických budú bojovať za svoje práva, jestli zákonodarstvo nevyslyší ich hlas. Na snem upravia manifest, aby všeobecné volebné právo bolo vnesené do zákonníka. Bude to demonstrácia proti terajšiemu stavu, ale aj ultimatomom a zároveň vypovedaním vojny.

Šťastný dedič. Z Temešváru oznamujú: Tunajší nádenník Michal Körner, ktorý je teraz zavretý pre bitku, dostal úradnú zprávu, že jeho za ztrateného považovaný

strýko Rudolf Körner zomrel v Düsseldorfe ako zámožný človek a že mu poručil stokrát tisíc mariek. Michal Körner keď si trest odsedí odíde do Düsseldorfu, aby si odobral dedietvo.

Smrt' lakomca. Z Omahy oznamujú: Franc Noran, zámožný muž, ktorý bol majiteľom pozemkov v cene 90.000 dollárov a v banke mal uložených 50.000 dollárov, zomrel v okresnej nemocnici následkom telesného vysilenia, ktoré povstalo z hladu. Starý lakomec ukladal každý centík, ktorý behom mnoho rokov vyrobil a nikdy sa do syta nenajedol. Našli ho celkom hladom zmoreného a skoro napoly mrtvého a doniesli ho do nemocnice. Starec nezanechal po sebe žiadnych dedičov, ani testamentu.

Chytená klamárka. Z Hamburgu oznamujú, že v Altone chytila polícia jednu ženskú istú Tereziu Janse-
naud, pochádzajúcu z Budapešti, ktorá pod menami Emma Klein a Emma Rosenhagen páchala rozličné klamstvá osudiac veľmi mnoho ľudí.

Prosba k vlct. čitateľom «Krestana».

Toľko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným kresťanom a čitateľom milého «Krestana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčepnaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše kresťanské, že vyslychnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispějete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie, Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše kresťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, toľko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnaní, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdošená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modliť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmeme, a kožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hlbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Krestana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. marca 28-ho.

Ján Hanko, rychtár.

Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

Už 24 roky čo trpela som na tak zvaní «reumatismus», tak že mi v tejto chorobe nevedel žiaden lekár byť na pomoci. Konečne ale obrátila som sa na pána Alberta Müller v Budapešti, V. Vadász u. 42/M., s tou prosbou, aby mi poslal jeden elektromagnetický kríž, R. B. č. 86967, ktorý budem dľa úpravy potrebovať. Po upotrebovaní kríža stala som sa v troch týždňoch zdravá, tak že mu musím vďaka vysloviť za jeho dobrý vynález, s tým dodatkom, aby aj druhý objednali si tieto aparát, ktorí trpia roky a roky na takéto choroby. Značím sa s úctou *Lujza Koller*, v Starom-Budíne, Mező u. 43.

Pút' ku veľkému sv. Krížu.

3-ho mája b. roku sa bude konať pút' z chrámu pp. Františkánov (IV. okres). Pút' táto trvá dva dni, asiće nasledovne:

V sobotu 3-ho mája pojde sa na železnici až po Dorog, a potom sa ide peški asi 3 hodiny ku veľkému sv. Krížu.

V nedeľu 4. mája po vykonaní pobožností pohneme sa nazpät do Dorogu. Sadnúc na vlak, dorazíme o 4 hod. 35 minútách do Budapešte.

Cena železnice v III. triede 2 koruny, z Budapešte po Dorog a nazpät.

Vysvetlenie cesty dá spevár v chráme pp. Františkánov, v nedeľu ráno medzi 7—8 hodinou.

V Bpešti, 1. apríla 1902. *A. Rösler*, spevár.

DOPISY.

Schneidemühl (Prusko).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Práve doma som bol, keď u nás v Dlhompoli popisovali tiež voličov t. j. umenšili počet ľudákov, bo vraj že sú niektorí poddaní prajského kráľa. — Jeden mužik to tak za chrbátom pošuškal; ani to od ministeriuma neprišlo — to len ktosi si spravil žart liberálny. Nám ostatným, ktorí sme po svete a čítame «Kresfana», je to nápadné, lebo:

1. či tí patriční ľudáci vskutku z krajiny uhorskej a zo sväzku poddanstva sú prepustení? O tom by ministerium, stolica a obec musela úradne vedieť.

2. Či oni, ako prajskí poddaní, zložili už prisahu prajskému kráľovi?

3. Keď sú prajskí poddaní, prečo ich synkovia slúžia za vojakov v našej uhorsko-rakúskej armáde a nie v prajskej? Či Prajzi o svojich poddaných nič nevedia, a naše assent-komissie berú prajských poddaných za rakúskych vojakov?

4. Daň pohlavnú kde oni platia? — pravda len v Dlhompoli.

5. Kto má právo a dovolenie v Prajsku hausirovať, či je za to taký hneď aj prajským poddaným? Takým spôsobom, ktorí sú v Rusku, v Amerike, v Prajsku, v Dalmacii, by už neboli viac uhorskí poddaní. — Peniažky ale, ktoré oni nosia domov, tie my pravda ochotne prijímame, tie sú pravda nie prajské, ale uhorské? Čo že by sme robili, keby tí prajskí poddaní nám svoje peniaze neposielali na dlhy, na porcie a na trunky?

Kto bol prítomný pri popise, ten si nedovolil natisnúť poddanstvo prajské, s neprítomnými to už išlo; bez písma a bez dokumentov, len na slovo jedného mužika, ktorý sa prajských mariiek tiež neodhodí, keď ich donesú tí prajskí poddaní. *J. K., Š. K.*, prajskí drotári.

Boleráz.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kresfane» uverejniť.

K duševnému potešeniu katolíkov sdeľujem v niekoľko riadkoch cteným čitateľom «Kresfana» tú potešiteľnú slávnosť, ktorá sa 6-ho apríla b. r. v našom chráme odbavovala.

Milostou Duchu Svätého osvietená Barbara Schneider, rodená Haj, manželka Antona Schneider, katolíka, tunajšieho stolára, ktorá dovčulku i so svojimi dvoma dieťkami vo viere Lutherovej strvávala, navrátila sa do lóna cirkve katolíckej, spolu aj s dieťkami, staršou dcérou Katerinou a mladšou Tereziou.

Slávnosť započala sa o 9. hodine. V sprievode dp. Karola Perczely, kaplána trnavského, pristúpil náš prevelebný pán farár Moritz Škrivánek k oltáru Pána, pred ktorým na klakátku k tomu pripravenom klačaly spomenuté už tri katechumenky a s oboch jejích strán krstní otcovia a krstné matky. Obrátiac sa od Oltára náš vremlilovaný duchovný otec, vysvetlil nám cieľ a vážnosť slávnosti v reči slovenskej, potom dlhšiu reč držal ku navrativším sa po nemecký, ponevác najstaršia Barbara, t. j. matka, nevie ešte slovenský, následkom čoho aj slávnostný sľub, jako aj prisahu, ktorú Barbara držiace ruku pravú na Evangeliume, po nemecký odriekala. Potom nasledovala sv. spoveď a kázeň. Výbornú slovenskú kázeň povedal nám dp. Karol Perczely, kaplán trnavský, živým slovom vysvetlil nám povolanie a moc cirkve svätej katolíckej. Potom nasledovala slávnostná omša svätá, ktorú odbavoval náš prevelebný pán farár. Pod omšou pristúpili noví údovia cirkve i s viacerými ku nábožnému prijímaniu, najsvätejšej Sviatosti Oltárnej. Po omši svätej s Tedeumom skončila sa slávnosť, pri ktorej nejedno oko zaslzilo od radosti.

My farníci bolerázskí predne ďakujeme Pánu Bohu za milosť Duchu Svätého, že ráčil osvietiť obrátených, a tak rozšíriť cirkev svoju na zemi. Ďakujeme aj nášmu vremlilovanému pánu farárovi, že nám takúto krásnu slávnosť pristrojil, skrze ktorú sme aj my boli vo svätej

viere upevnení a potvrdení. Ďakujeme pánu kaplánovi K. Perczely za tú krásnu kázeň.

Blahoželáme pánu Schneider Antonovi, manželovi a otcovi obrátených, nech Boh požehná túto novú katolícku rodinu.

Jeden prítomný.

Skačany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Keď si pomyslím na tie veľké liberálne kortešačky, ktoré sa počas minulej volby v žabokrekskom okrese prevádzaly, ešte mi aj teraz do smiechu ide. Jako oni na všeliaký spôsob našich čestných voličov lapali, to ani neni možno opísať. Behali bez všetkej hanby jak zbláznení, pokoja nemali ani vo dne, ani v noci.

8-ho februára pred obedom zavítali k nám do Skačian traja liberálni prezvedači. Jeden bol okresný horský jager z Vysocán, menuje sa Dudák, druhý bol náš pán notár z Veľkých Bielic, Balážovič Štefan, a tretí bol jeden panák z Trenčianskej, že vraj je on zo Žiliny ablegát. Tito traja prezvedači hneď, jako k nám prišli, zaopatřili si aj jedného zväča, ktorý sa zovie Mrafko Alojs, náturnista kováčský, a virkliche fušer tesársky.

Prezvedy sa ale započaly takto: Ten horský jager dal povolať všetkých urbárskych gazdov do obecnej kancelárie a sľuboval im to, čo nemal, že nám vykoná od štátu hory za pasienky, jestli budeme hlasovať na liberálneho Runajjeho. Lenže my voličia Skačianski, na ľudovú stranu silní, jako ten šianec Komárnanský, sme sa ho opýtali, že či nám to len do fašiangov sľubujú, a po fašiangoch zas len nebudeme mať nič? A zle nedobre na milého Dudáka, tak, že nevedel pre veľké posmechy ani jako sa má ztratit z kancelárie.

Včuf ale na málo pretrhnem môj dopis, a opýtam sa vás ctení čitatelia, kto je to ten ľudák? a kto je to ten liberál? Poviem vám na krátko: ľudák je Boha milovný človek, a liberál čo je, to aj sami uhádnete. Lebo liberáli, ctení čitatelia, ešte za časov Kristových boli; len si pomyslite, keď Kristus Pán bol na púšti a prišiel ho pokúšať diabol, a sľuboval Kristovi tiež to, čo nemal, sľuboval Mu všetky poklady zeme, že jestli na zem padne a jemu sa klaňať bude. Teda sľuboval mu všetko a nič nemal, lebo všetko bolo Božie!

No keď sa Dudákovi nič nepodarilo, naši čestní voličia išli hneď po ňom z kancelárie do krémy, ale nie piť, lež dávať pozor jeden na druhého, a vyzvedeť sa, jaký to koniec vezme.

A jako si tak na lavice okolo štokov posedáme, naraz sa otvorila dvere a náš pán notár vstúpi medzi nás, taký naplašený, jako by ho zo všetkých strán chytali. A začne takými sladkými rečiami nás napomínať, že jaká by to pekná vec bola, keby sme tak všetci jednomyselni boli, a všetci by sme na liberálneho Runajjeho hlasovali. Na čo mu jeden z prítomných voličov hovorí: Nuž pán

notáriuš, však sa nesmie kortešovať. Na čo mu on povedal, že sa môže. A že si to on aj za 23 roky, čo je on našim notárom, zaslúžil, aby sme jemu po vôli urobili. Nuž ale jako to on myslí? Však pre 80-tich voličov skorej môže jeden po vôli urobiť, jako 80-ti jednému. Potom mu zas jeden z prítomných voličov hovorí: pán notáriuš, keď tak tých liberálnych ablegátov chvália, veď už ich od večnosti volíme a predsa nám nič dobrého nevykonali. Čo nám ich tak na silu na krky natískaju? Okrem čo nám zavesili civilné sobáše, štátne matriky, beznábožencké zákony na krky, to je to naše pohášenie. Keď človek musí aj dve tri hodiny cestu merať cibilnému matrikárovi pôrod oznámiť, alebo ten nešťastný cibilný sobáš na seba prijať. A potom najdeš-li ho mrcha vôli, alebo len jednu štvrt hodinu zmeškaj, nuž fa odpraví, a hýbaj zas druhý raz k nemu. Nuž to je pohášenie?

Sľubovali nám, že nás štátne matriky nič nebudú koštovať, a tu máš, koľké milliony to krajinu koštuje. Na čo nám on odpovedal: a že či sú nie dobré tie štátne matriky? že sú lepšie jako cirkevné. Že neni dávno, čo sa jeden pád stal, že prišli pôrod oznámiť, teda že sa uňho zapísal «Bytara», a do cirkevnej matriky «Bytarovský»; nuž ide to svojim poriadkom?

Na čo mu jeden z prítomných hovorí: Pán notáriuš, to sa aj pri volbách tak robí. U nás v Skačanoch jeden mlynár sa píše Hýbal, a pred piatimi rokami ponevác bol na ľudovú stranu, a keď išiel hlasovať, volali ho Hébal, teda nemal votum, že to neni on. A koľko takých ľudových voličov prekrstili tí spravodliví cibilní matrikári?! Na čo on odpovedal, že ho nemusíme na posmech mať, zvrtoľ sa a išiel preč. A my sme takí natešení mysleli, že je už po všetkom. Až naraz jako si tak po laviciach okolo stien sedíme a chceme sa porozhádzať, len sa na bočnej izbe dvere otvorila, a tí liberálni prezvedači, všetci či žid a či kresťan, so složenými širákami jako slepi hŕk! medzi nás. My sme len oči vyvalili: Počkaj čo toto bude? Až naraz začne ten žilinský ablegát: Šťastlivé predpoludnie vynšujem! Jako sa majú páni Skačanci? Nič nekortešujú, nič? Naša odpoveď ale bola tá: my kortešovať nemusíme, ani nechceme, lebo my sme všetci ľudáci v jednej mysli spojení a všetci silní jako jedna silná refaz, od ľudovej strany odvieš sa nedáme. A keď by aj stotisíc takých bezočivých liberálnych kortešov, jako sú oni, za nami prišlo, a také vrece dukátov by mal každý, jako sú oni, nie sú vstave pred nami našu ľudovú stranu tak zašpinit, žeby sme našu dôveru od nej potratili, a žeby sme sa od nich, jako volajaké liberálne prasce za jejich dukáty na tú prepadenú liberálnu stranu odkúpil dali.

Na čo nám on odpovedal: Nože, páni Skačanci, veď nech sa tak nehnevajú, nuž a ináč jako sa majú? Naša odpoveď bola: Buď Bohu chvála, dobre, keď sme zdraví. Na čo on odpovedal: To sa mi ľúbi! u nás ani veľkí páni nepovedia, že sa majú dobre, u nás veru máme aj psotu.

Ale naši čestní voličia jemu odpovedali: My psoty veru nemáme, lebo nás je ľudových voličov veru dosť.

A oni keď majú psotu, my veru s našimi ľudovými voľičmi tú prepadenú beznáboženskú stranu viac krmiť nebudeme; už sme sa jej dosť nakrmili, a nič nám dobré nevykonala.

Keď ale liberálni prezvedači videli, že na jejich tržišti nič utržiť nemôžu, sa zobrali, a išli s ovesenými nosmi preč.

A my všetci z plných hrdiel sme si zavolali: nech Boh živí nášho ľudového kandidáta, Dr. Francz Majora, a našu ľudovú stranu so dňa na deň nech posilňuje. Nech Pán Boh šťastlivo pomáha všetkým vodcom strany našej milej, a nech žijú všetci ľudoví voľičia. Sláva! Sláva! Sláva!

Jeden voľič zo Skačian.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 43.

Zo zbierky Petra Reiffersz po 30 hal.: Ondrej Dik, Chorvát ml., Ján Kreisner, Matej Mišík, Schweizer, Ján Čješko, Jakub Slovák, Ján Kufa, Jozef Malcho, Ján Trasoň, Katarina Švábik, Jozef Pukaj, Pndrej Vrlík, Ján Polnus, Jozef Polnus, Franko Mikulka, Matej Koškár, Ján Škander, Katarina Chovan, Maria Dančo, Ondrej Jaroš, Jozef Bražina, Matej Kurta, Ján Trasoň, Ján Gašper.

Po 40 hal.: Jozef Gašper, Matej Straka, Karol Strnisko, Ján Balko, Maria Svatý, Katarina Czupa, Ondrej Czupa, Zuzanna Matač, Ján Žihlavník, Jozef Zubay, Anna Tufčička, Matej Bočka, Ján Janky, Ondrej Jarina, Ondrej Bobko, Jozef Strnisko, Anna Šušoréni, Anna Fogel, Anna Dudak, Jozef Rožtek, Maria Nechaj, Ján Švindra, Jozef Koma, Ján Koma, Maria Piroh, Maria Ondruš, Jozef Izák, Matej Franko, Ján Ziara, Ondrej Pukaj, Juro Pukaj, Ján Pompáš, Ján Hrmén, Svatý, Ondrej Lelek, Ondrej Dvorštak, Jozef Brvenik, Jozef Straka, Jozef Palovič, Jozef Dvorštak, Ondrej Sajdak, Ján Lapitka, Lipovský, Jozef Peter, Pavol Peter, Pavol Kufa, Peter Deort, Pavol Macko, Ondrej Czimborányi, Ján Lacko, Ján Letko st., Jozef Czuper, Ján Kurilla, Ján Letko ml., Ján Kaša, Tomáš Koberec, Ondrej Štúr, Ján Krupa ml., Jozef Lisý, Juraj Sikora, Janček, Jozef Tvardžik, Ján Peter, Ján Grus, Jozef Gallo, Adolf Vagner, Jozef Straka, Jozef Belko, Ondrej Dvorštak, Jozef Gašper, Ondrej Kiša Krupa, N. Kocurek, N. N., Jozef Foltin, Jozef Čješko, Ondrej Gajdoš, Ján Gajdoš. Spolu číslo 1—43. **4659 korún 12 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Púť do Maria Cellu.

Z Trnavy (Nagy-Szombat), pohne sa processia do Maria Cellu 5. mája. O 6. hodine ráno bude sv. omša za pútnikov. O 12. hod. napoludnie sadneme na železnicu a povezieme sa do Prešporka. Z Prešporka pojedeme peši až do Maria Cellu. Vodcom procesie bude Ján Tibenský, ktorého poveril veľkomožný opat-farár trnavský.

S hlbokou úctou Michal Sznopka v Trnave.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

J. S. v K. List sme obdržali. O tie knižky sa postaráme, ale nevieme ím ceny. P. H. nám ešte neodpísal. Keď nemáte času teraz, môžete to previesť aj pozdejšie. Pre váš kraj to bude veľmi dôležitá vec.

Od Hrona. Píšete dobre, ale už viac ráz spomínané veci. My si žiadame od dopisovateľov len zprávy z okolia.

Dlhopolskí drotári. Veru je to potupa! Tí ľudia zachádzajú s ľudom horšie ako s hovädou. Ale ufajme, že to tak na veky nebude. Príjde aj na psov mráz.

J. P. v Osl. Ten oznam váš dáme do chýrnika budúceho čísla. Teraz nebolo možno.

K. A. v L. Oznam o tom peknom predstavení dostal sa do expedície, a my sme ho už pozde obdržali. Lúto nám toho veľmi. Ale by sme prosili o nejakú zprávu o tej hre, to chceme vďačne uverejniť.

Št. Hlasica. Prepáčte! musíme váš dopis prepísať a to dá prácu.

Drotár Ján Roman Gera (Prusko). Pošlite nabierané milodary na adresu: Farský úrad, Nagy Ülés (Bars megye.)

J. Z. v T. M. Veru slabo píšete a k tomu sprostosti. Alebo ste obchádzali školu, alebo vás zle učili. Škoda bolo karty kupovať.

V. B. v Š. Žiadate, pán Brat, vec nemožnú. Tisíce a tisíce ľudí jesto v Budapešti bez zamestnania, a keď kto k voláčomu prišiel, nuž nepohne sa s miesta ani za svet. Zamestnanie v Pešti teraz nech nikto nehľadá.

Dr. J. Z. v Tr. Myslíme, že netreba mať starosť. Taký človek ako Ty si, musí za krátky čas získať si obočnosť. S pomocou božou to pôjde.

A. M. Budapešť. Spolok ten katolícky ešte potvrdený není. Katolíckym spolkom to ide vždy ťažko. Aj ženské môžu byť údami spolku a už sa viaceré prihlásily. Prihláste sa aj vy, a neobanujete.

Päť dní roku 1900 v Ríme

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 35 korún.

Doteraz 12.895 listov uznania a povďaky dokazuje, že *Feller-ov Elsa-Fluid* zázračným pôsobením pomáha a najviacero nemocí, ako kašiel, influenzu, zimnicu, lámku, lúpanie, bolenie prsú, hlavy a zubov, klanie,

krče, zmeravenie rúk a nôh, trhanie, žalúdkovú chorobu, nechť k jedeniu, bolenie očí atď. rýchle a isto vylieči. Je to na parížskej, berlinskej, londýnskej, rímskej a nizzanskej výstavke zlatým peniazom vyznačený liek. Cena 12 fliaš je 5 korún franco. Jediný vyrábateľ je *V. Eugen Feller* lekárnik, v Stubici, kostolná u. č. 20, stolica Záhrebská. Nech ani v jednej domácnosti nechýbí tento už tisíckrát vyzkúsený rastlino-výťahový fluid, ktorý lepší je od všetkých iných liekov a ktorý každý, kto ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranné pôsobenie stále užíva.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kresfana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsua (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorejšie.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·10—9·60 kor., peštianska 9·05—9·50 kor., z Báčky 9·15 kor., banátská 8·95—9·20.

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·90	14·70	14·40	14·20	13·60	13·20
	6	7	7½	8		
	12·60	12—	11—	6—		

Otruby. po 100 kil.: drobné 5— korún, hrube 15— korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lupaný 20——. **Šušovica** horšia 08—, lepšia 15·00—16—.

Semená: Červená datelina nová ——. Lucerna 43—38—, všetko 50 klgr.

Raž: 6·75—7— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48— $\frac{4}{100}$ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercý prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrieny: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Oznam.

Processia do Vamberíc pôjde dňa 26. apríla z Jablonie o pol 7-mej po železnici, na Velehrade sa sídeme s Laničkom. Ti, ktorí pôjdu od Trnavy ku Kútom, nech sa hlásia u Pavla Pinkava Modlenika v Jablonici (nitr. stol.). Vopred sa treba prihlásiť, lebo si musíme železničné vozy obstaraf. Vodec je Ján Hudec.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.) *

Ako som už viacrás počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pod'akujúci prípis na jednej dopisnici (notárom uhodnovernený).

Ctený Pane! Moje ošipané nežraly a boly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošipané dosť krmiť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najosožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného prášku.

S úctou
31/10. 1900.

Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenej dopisnici písanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisicdeväťstojedem.)

(Notárska pečat.) Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie,tedy poštu: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Pút' do Maria-Celly

(v Štýrskej).

Odchod 31. mája. * Návrat 4. júna.

Pút konaf sa bude po železnici až po Tümnitz; z Tümnitzu ku sv. Anne, sv. Jozefovi až do Maria-Celly peší; z Maria-Celly po Kernhof podobne peší; z Kernhofu na Viedeň až do domu po železnici.

Prihlásiť sa možno do 20. mája u Cyrilla Lud. Čulák, kaplána, Komjáth (Nyitram.), bývalého maria-cellského spovedníka a u Martina Tarek Vágujhely (Nyitram.)

Cena cestovných lístkov ta a nazpät:

z Komjatíc	8 zl. 60 kr.
z Nových Zámkov (Érsekujvár)	8 « 60 «
z Nitri	9 « — «
z Nového M. nad V. (Vágujhely)	9 « — »
z Fraštáku (Lipótvár)	8 « 20 «
z Trnavi (Nagy-Szombat)	6 « 80 «
z Prešporku (Pozsony)	7 « 20 «

Pri prihlásení sa ráčte celú summu na p. C. L. Čuláka do Komjatíc alebo na p. M. Tareka do Vágujhely-u (Nyitram.) zaslať.

Krajinský pozemno-požičkový ústav pre malých hospodárov

dáva malým hospodárom na intabuláciu pri dlhšom alebo kratšom splácaní požičky.

Od založenia jeho už

23.262

požičku potrebujúci vzali do úžitku, ktorým spolu

73,407.300 korún

požičiek vyplatil.

Ohľadom spôsobu požičiek dá ústav vďačne vysvetlenie každému.

Na jednoduchý listový dopis každý obdrží úpravu a ústav na žiadosť stránky za veľmi malý obnos prevedie intabuláciu požičky, alebo aj ku zaokrúteniu predbežných výdavkov dá peniaze.

Kto sa ohľadom požičiek zaujíma, nech sa bezprostredne obráti na patričný ústav:

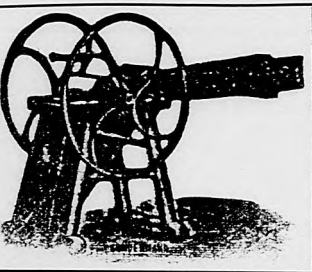
A kishirtokosok országos földhitelintézete

Budapest, Bálvány-utca 19. sz.

3-3

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od friem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceťovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgýňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, **brány**. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **Bytči** (Nagy-Bittse).

36-2

Oznam.

Processia do Vamberic pôjde 23. apríla. Z Nádaša železnica až po prajské hranice sem a tam učini 14 korún. Od Prajska sa pôjde peší. Na ceste sa stavíme vo Velehrade, Sv. Hostini a Sv. Kopecku v Holomúci. Ktorí chcú účasť mať na tom púte, nech sa 23. apríla do Nádaša ustanovia. Vodca je Ludvik Lavecska Felső-Diós.

Oznam.

Pán **Ján Tomana** vo Vittenci (nitrianska stolica) predáva dom pod numerom 264, sú v ňom dve izby, dve kuchyne a dve komory, jedna prešovňa, jedna veľká pivnica a k tomu veľký dvor, ďalej jedna veľká zahrada, sú v nej ovocné stromy, vo dvore je maštal; záhumnie a väčšie-menšie role. Kto by toto chcel kúpiť, nech sa obráti na hore udaného.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-uteza 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!
R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseluje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d. Nie ajní prostriedok! klopaníu srdca, bofasti hlavy a zubov, pohlavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voitu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kďežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspáť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Najväčšia dielňa sveta na kosity,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hoekomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohlade svoje dôrobky, a nezodpovedajúce kosity budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodi sa k pozreniu.

Ceny Sv.-Antonskej-kosity sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	95	1.00	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zL

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši.
1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Striebornooceľové náčinie ku nakutiú.
Kladívko a penka 1 kor. 70 hal. erov.

Diamant oceľová britva s tiročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Tajemstvo starca.

Skutočná udalosť.

Podáva ŠTEFAN SZABÓ ml. v PAKOZDE.

(Prečítajte sa zabránený)

Drahí ľudia!

Niet lepšieho na svete ako dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy žiaľbohu ťažko najde liek proti svojej chorobe. Aj ja som bol 6 rokov chorľavý a márne som probuval všelijaké prostriedky. Konečne raz čítam v novinách o Fellerovom «Elsa-Fluide», ktorý v apatičke v Stubicí (Hrvatsko dorábajú. No, myslím si, oprobujem i tento prostriedok. Objednal som si na prábu 12 fliašiek a môžem povedať, dobrí priatelia: za 6 rokov som následkom pákostnice a trhanía v nohách nevládal chodiť. Nohy som nevládal dvíhať a spať som tiež nehomol. Desať dní natieral som sa s Fellerovým Elsa-Fluidom a o tri týždne tak som ozdravel ako orech.

Všetci susedia prišli obdivovať tento čarodejný prostriedok, ktorý mi pomohol. Všetcia vedeli, že som si dal zase poslať z toho Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne sused Mišo, žalujúci sa, že máva horúosť v hlave, zimnica ho trasieva a bolievajú ho nohy, ruky a križe. Dal som mu fliašku z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdravel. — Štefan z mlynu tiež prišiel, aby mu dal z toho čarodejného «Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena kašle a pichanie cíti v prsách. Pomyslíte si drahí ľudia, o 2 dni prišla jeho žena podakovať sa, že jej «Elsa-Fluid» úplne pomohol! — Práve v deň sv. Jozefa príjde kmotra Katrena a sdelí mi, že jej dieťa vždy dávi, má krče v brušku a vždy plače: úbohá žena nevedela si rady s ním. Už nakúpila všeličo z apatičky, staré baby tiež probovali, čo len mohly, ale všetko márne. Prečítal som návod o upotrebení, ktorý je k «Elsa-Fluidu» pripravený a hľadám, či niet v ňom pomoci pre chorobu dieťaťa a skutočne bola pomoc i pre túto chorobu: desať kvapiek z «Elsa-Fluidu» do mlieka, potom s Elsa-Fluidom natref bruško

dieťaťa a to istotne pomôže! Podám tedy žene jednu fliašku a a hovorím: «No, netrúpte sa, drahá, čo je v tomto návode napísané, to je pravda, ale jestli pomôže prostriedok musíte mi vrátiť dve fliašky miesto jedne. Ale to vám poviem, že jestli chcete pravý Elsa-Fluid, teda píšete zreteľne: EUGEN V. FELLER apatekár v Stubicí č. 18. (zahrebská st.). A tento liek ani není drahý: cena 12 fliašiek 5 korún a poštu platí tiež apatička. Ešte v ten deň ozdravelo dieťa a o 8 dni suseda vrátila mi 20 fliašiek Elsa-Fluidu miesto dvoch, lebo keby nebola mala tohoto «Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa zomrelo. Tento pád očul každý človek v obci a každý si objednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na svatbe Ondriša, kde ozaj milá vec bolo počúvať, ako si ľudia rozprávali o zázrakoch Fellerového Elsa-Fluidu. Jednému vyliečilo dieťa zo zrádnika, druhému odstránilo hlisty; výborne im pomáhal proti behačke, proti holeniu zubov, svrabu, odstráni lišaj, ružu, rany, krče; bolenie žalúdka, nával k daveniu, ľadvinový neduh, závrat, zimnicu, slabosti a nervositu. Jedon dávil krv, i tomu pomohol; druhý zase skoro ztratil zrak a teraz tak dobre vidí ako mladý človek. Dľa tohto teda vidno, že Elsa-Fluid

výborne úkujie proti všetkým neduhám. Ešte i volom a svinám pomohol; bo keď nechcelý žrať, gazdovia im dali Elsa-Fluid a hned žraly. A tak môžem povedať, že toto je jediným prostriedkom, ktorý sa prospešne užíva proti všetkým neduhám a žeby ste pravý obdržali píšete zreteľne:

EUGEN V. FELLER apatekár

STUBICA č. 18. via CSÁKTORNYA (zahrebská st.)

Keď si objednáte 12 fliašiek «Elsa-Fluidu», tak máte platíť 5 korún; ktorí si ho objedajú, prajem im, aby im tak pomohol, ako mne.

Opravdový Fellerov «Elsa-Fluid» musí na všetkých návodoch o upotrebení a na každej fliaši takú ochrannú známku mať, ako je tu vyobrazená, s menom «Elsa» a podpisom «Feller». Liek je od zdravotnej vrchnosti preskúmaný a одобrený. Na výstavách v Paríži, Ríme, Londíne, Nizza a Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medajlou,

Zák. zazn. Ochranná známka

križom a čestným diplomom. Fellerov Elsa-Fluid má sa obejedať len na poštovú dobičku alebo za peniaze vopred poslané. — Stojí spolu s poštovým poplatkom, kistničkou a návodom jeden tucet (12 fliaš) 5 korún, dva tucety (24 fliaš) 8 korún, 60 halierov, 3 tucety (36 fliaš) 12 korún 40 halierov 4 tucety (48 fliaš) 16 korún, hoc kam zaslane.

Každému rád odpišem, že som bola od 20 rokov ochromená a Fellerový Elsa-Fluid ma zachránil. To píše Michalová Stácz, B-Szarvas. 1901.

Kto chce obdržať opravdový «Fellerov Elsa-Fluid» nech si ho písomne objedná a vypíše zreteľne adresu na jediné miesto dorábacie:

Eugen V. Feller

apatekár

v. Stubicí, Kostolná ulica č. 18. (Zahrebská stolica).

Hlavný sklad v Budapešti u apatekára Jozef Török, Király-utca č. 12. Eggerová apatička k «Palatinovi» Váci-körut č. 17. a u apatekára Bélu Zoltán Nagykorona-utca č. 22.

Kto si rád má svoje zdravie, nech si objedná čarodejný prostriedok Fellerov „Elsa-Fluid“.

Tak píše

Štefan Juhász,
Duna-Földvár.